

Кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеуге шолу

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

2024 жылғы қаңтар-қыркүйек қорытындылары

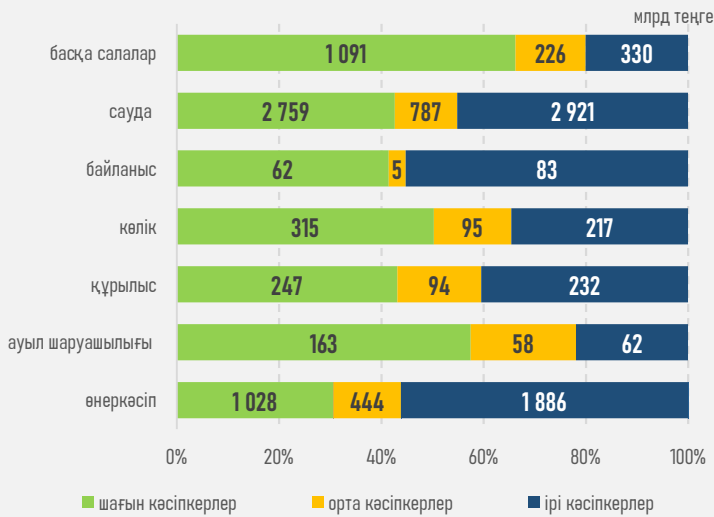
Негізгі тенденциялар

- ✓ 2024 жылғы қаңтар-қыркүйектің қорытындысы бойынша банк секторы¹ бизнеске 2023 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 21%-ға немесе Т2,3 трлн-ға артық Т13,1 трлн жаңа қарыз берді. Бұл ретте бизнеске берілген жаңа қарыздардың 97%-ы ЕДБ-ға тиесілі.
- ✓ Кредит беру субъектілері бөлінісінде жеделдетілген өсім ірі бизнеске қарыздар беруде (+24%) олар үшін қарыз ресурстары құнының біртіндеп төмендеуіне (-100 б.п., төменде қараңыз) және өтімдердің неғұрлым жоғары орташа мөлшеріне байланысты байқалады (жыл басындағы Т7,3 млрд көрсеткішінен Т10,1 млрд дейін), инвестициялық жобаларды іске асыру және 2023 жылға кейінге қалдырылған сұраныс, кредиттерге өтімдер санының оң серпіні және оларды мақұлдаудың неғұрлым жоғары үлесі (төменде қараңыз).
- ✓ Экономика салалары бөлінісіндегі үлес ірі бизнестегі барлық өсім екі салаға тиесілі — сауда (+Т666 млрд) және өнеркәсіп (+Т514 млрд), олардың ЖІӨ-ге қосқан үлесінің оң динамикасы (9А24 сауда өсімі 6,3%, өнеркәсіп-3,0%) және экономикадағы жоғары үлесі (36 тиісінше % және 27%).
- ✓ Шағын және орта бизнес сегментінде жаңа қарыздар беруді жеделдету ресурстар құнының екіұшты өзгеруі (орта бизнес үшін 20 б.п. төмендеді, бірақ шағын бизнес үшін 217 б.п. өсті) және кредиттерге өтімдер санының төмендеуі (тиісінше 21% және 16%-ға) аясында қалыптасты. Мемлекеттік бағдарламалар мен мемлекеттік сатып алулар бойынша лимиттерді игергені үшін, олардың қаржылық жағдайының нашарлауы және мақұлдау көрсеткішінің төмендігі үшін (төменде қараңыз).

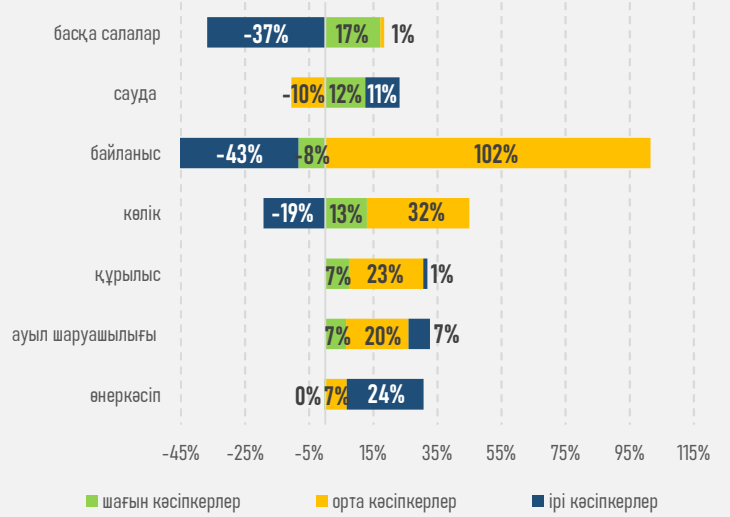
- ✓ ҚРҰБ статистикалық талдау нәтижелері бойынша, 2024 жылғы қаңтар-қыркүйек қорытындылары бойынша шағын бизнес арасындағы тұрақты кәсіпорындардың үлесі 16,2%-ға (жыл басындағы 19,5%), орта кәсіпорындарда — 14,9%-ға (17,4%) дейін төмендеді.
- ✓ Шағын бизнес кредиттеріне сұраныс динамикасы мемлекеттік бағдарламаларды қаржыландыруға байланысты болып отыр, ал олардың қарыздарының түпкілікті құны қамтамасыз ету ретінде "Даму" ҚДҚ субсидиялары мен кепілдіктері есебінен айтарлықтай төмендеуі мүмкін.
- ✓ Шағын бизнестің жаңа қарыздар берудегі үлесінің жоғары болуына байланысты (43%) бизнеске кредиттердің түпкілікті құны статистикалық көрсеткіштерден (қолжетімді жеңілдікті субсидиялар мен кепілдіктерге байланысты) айтарлықтай төмен болуы мүмкін.
- ✓ Бұл ретте ТБИ-нің күрт өсуі (қыркүйекте 0,4%-дан қазан айында 0,9%-ға дейін), оның өзгерістерінің жоғары амплитудасы (ағымдағы жылы 0,4-1,1%), бюджет шығыстарының едәуір ұлғаюы және реттелетін қызметтер бағасының айтарлықтай өсуі, сараптамалық қоғамдастықта инфляциялық күтулердің өсуі (қазан айында 8,1%-дан 8,4%-ға дейін) және теңгенің әлсіреуі (б.з. б. 9,7%-ға) елдегі ақша-кредит жағдайларын қалыпқа келтіруге айтарлықтай кедергі келтіретін болады.
- ✓ Соған қарамастан, IV тоқсанда экономикалық белсенділікті жеделдетуге, инвестициялық жобаларды іске асыруға, жекелеген өңірлерде мемлекеттік бағдарламалар шеңберінде қаржыландыруды қайта бастауға, КМС субъектілері тарапынан қаржыландыру мен кепілдіктерді тартуға, бизнес үшін жаңа өнімдерді іске қосуға байланысты бизнес-қарыздарға сұраныстың өсуі күтілуде. Бұл ретте кредиттеу шарттарында елеулі өзгерістер күтілмейді.

9А24 кәсіпкерлік субъектілеріне кредит беру динамикасы*

Кәсіпкерлік субъектілеріне берілген кредиттер

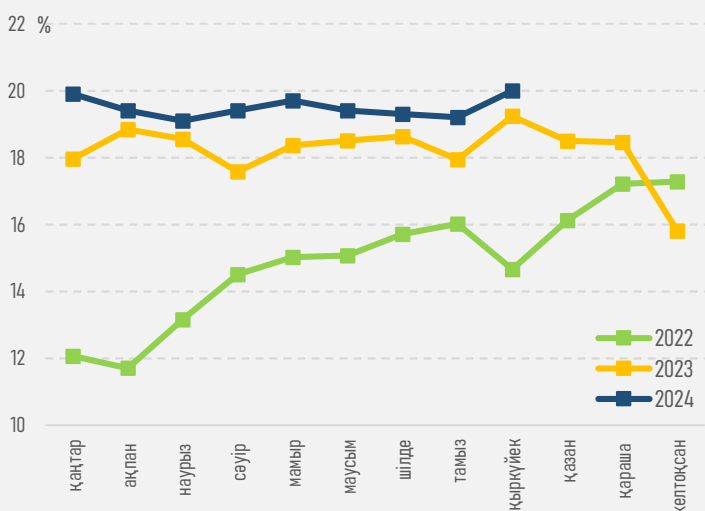

Кәсіпкерлік субъектілеріне кредиттер портфелі

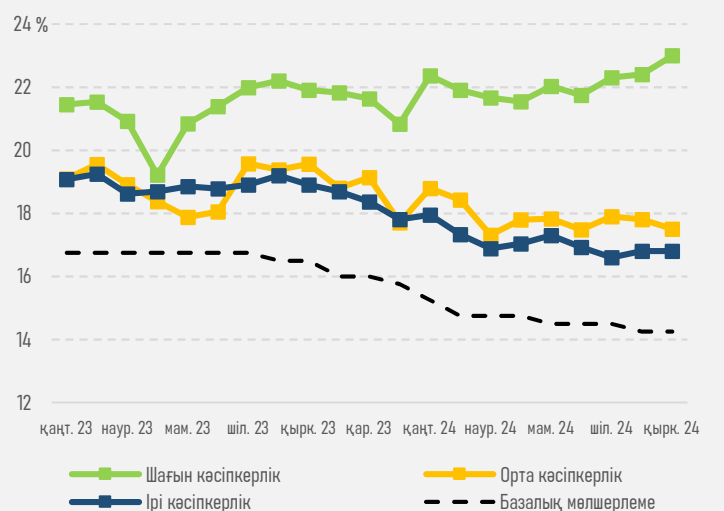

Кәсіпкерлердің кредиттері бойынша пайыздық мөлшерлемелер*

Кәсіпкерлердің кредиттері б-ша орташа өлш. мөлшерлеме

Кредиттеу субъектілері бөлінісіндегі динамика

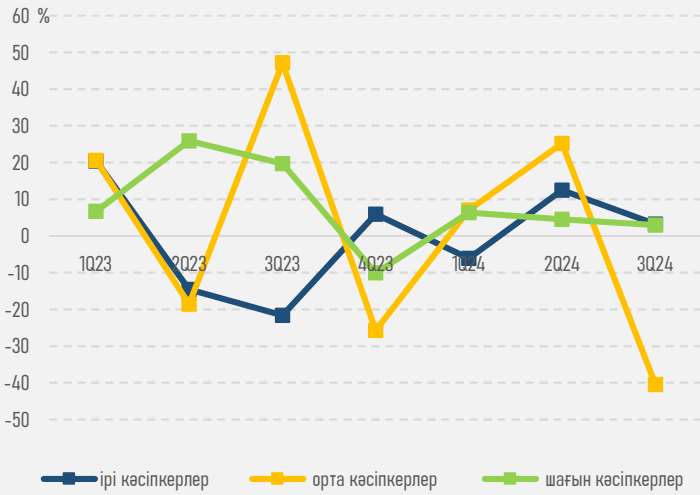
* Дереккөз: ҚРҰБ

¹ Банк секторы - ЕДБ + ҚДБ

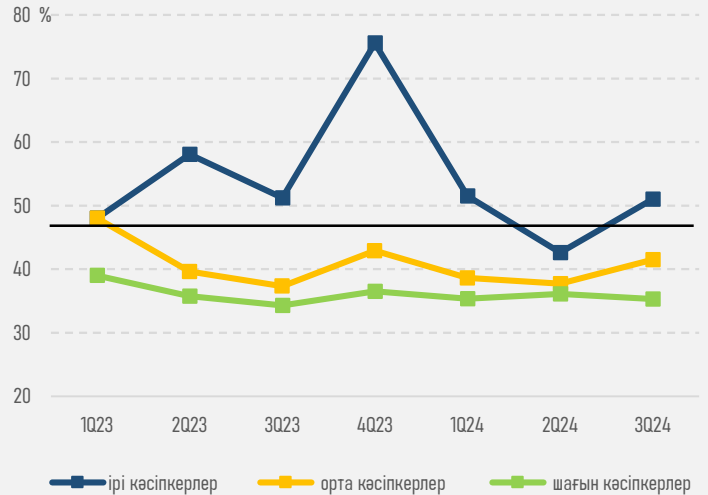
© Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы, 2024

Несиеге өтінімдердің өзгеру динамикасы және өтінімдер бойынша мақұлдау пайызы

Кредиттерге өтінімдерді өзгерту, тоқс. / тоқс.

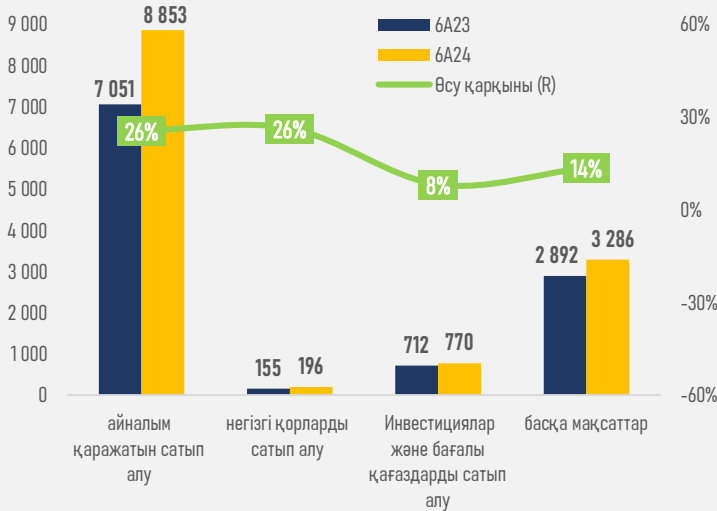

Кредиттерге өтінімдер бойынша мақұлдау үлесі

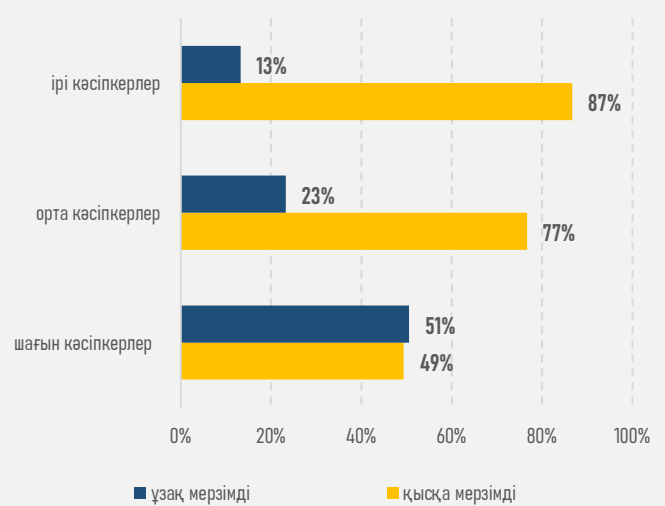

Қарыздарды тарту мақсаттары және бизнестің ұзақ мерзімді кредиттерінің үлесі*

Қарыз тарту мақсаттары, млрд теңге

Берудегі ұзақ мерзімді кредиттердің үлесі (1 жылдан астам)

Резюме

Несилендірудің екі таңбалы өсімі бизнес субъектілері бөлінісінде де (шағын, орта, ірі), сондай-ақ экономиканың барлық салалары бөлінісінде де (төмендеу тек құрылыста 8,6% - ға тіркелді) қарыздар бойынша баға шарттарын жеңілдету, жаңа өнімдерді іске қосу (бизнес үшін кепілсіз және кепілсіз скорингтік өнімдер іске қосылды), белсенді ену аясында жалғасты кәсіпкерлер арасында кредиттеу (кредиттері бар бизнес субъектілерінің саны жыл басындағы 444,1 мың көрсеткіштен 519,6 мың субъектіге дейін өсті), бизнесті кредиттеуді ынталандыру жөніндегі реттеуші шаралар.

Бұл ретте бизнеске кредиттердің өсуі ұзақ қарыздар алудың орынсыздығына және экономикадағы сауда саласының (36%) басым болуына байланысты айналым қаражатын толықтыруға (бизнеске барлық қарыздар берудің 68%) кредиттер қалыптастыруда.

Айта кетейік, қысқа мерзімді кредиттердің неғұрлым жоғары артықшылығы ірі (жаңа қарыздардың 87% - ы 1 жылға дейінгі мерзімге тартылған) және орта (жаңа кредиттердің 77% - ы 1 жылға дейінгі мерзімге ие) бизнес өкілдерінде байқалады, бұл бизнеске кредиттер портфеліне теріс әсер етеді (9A24 үшін 7,6%-ға ғана өсті) және тұтастай алғанда ықпал етпейді экономиканың құрылымдық трансформациясы.

Ұзақ мерзімді қаржыландыруға көшу инфляцияны тұрақтандыру және монетарлық жағдайларды қалыпқа келтіру, сондай-ақ кепілдік беру, синдикатталған Кредиттеу тетіктерін дамыту жөніндегі шаралар, БЖЗҚ қаражатын банктердің облигацияларына инвестициялау тетігін кеңейту, кәсіпорындарға негізгі құралдарды сатып алуға арналған кредиттер бойынша пайыздарды өтеуге арналған шығыстардың бір бөлігін салық салынатын базадан шегеру құқығын беру ретінде қызмет етуі мүмкін.